

Ohjaajan opas

TEEMA KERHO

OPAS

Kalataiturit

Kalataiturit

-teemakerhon tavoitteena on innostaa nuoria kalastusharrastuksen pariin. Kerhossa opetellaan kalastukseen liittyviä tietoja ja taitoja.

Teksti: Minna Lyytikäinen

TOP-tehtävät: Suomen 4H-liitto

Työryhmä: Janne Tarkiainen, Juha Ojajarju ja Janne Rautanen

Toimitus: Juha Ruuska

Taitto: Tiina Rinne

Kannen kuva: Pixmac

Kuvitus: Leena Seppälä

Paino: Lönnberg Print & Promo

Suomen 4H-liitto 2013

Kalataiturit Teemakerho yläkouluikäisille

Kalataiturit-kerhossa opetellaan kalastukseen liittyviä tietoja ja taitoja. Tavoitteena on innostaa nuoria kalastusharrastuksen pariin. Kalataiturit-kerhossa on mahdollisuus suorittaa Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön pronssinen tai hopeinen harrastemerkki. Kerho on tarkoitettu yläkouluikäisille nuorille.

Kerho kokoontuu seitsemän kertaa ja jokainen kerta kestää noin kaksi tuntia. Kerhonohtajalla tulee olla riittävä osaaminen aihepiiristä. Ohjaaja kerhoon voi kysyä paikallisista kalastusseuroista. Jokaiselle kerhokerralle on tehty esimerkkiohjelma. Ohjelmassa on määritelty tavoitteet, tarvittavat välineet ja materiaalit sekä aihepiiriin sopiva TOP-tehtävä. Kerhokerta alkaa aloituksella, jossa perehdytään aiheeseen leikin, pelin tai keskustelun avulla. Teemassa käydään läpi varsinainen ohjelma. Jokainen kerhokerta päättyy lopetukseen, joka voi olla leikki, peli tai kerhokerran teeman kertausta.

Ohjaaja laatii kerholle turvallisuussuunnitelman etukäteen 4H-yhdistyksen kanssa. Turvallisuussuunnitelmassa pohditaan toiminnan riskejä, niiden ennaltaehkäisyä sekä hätätilanteessa tarvittavia toimenpiteitä. Ensimmäisellä kokoontumiskerralla laaditaan kerhon säännöt. Välineitä ja materiaaleja kerhokerralle kannattaa kysyä paikallisista kalastusväline- ja askarteluliikkeistä.

Lisätietoja 4H-yhdistyksistä, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestöstä (www.vapaa-ajankalastaja.fi) tai Suomen 4H-liitosta (www.4h.fi).

Tervetuloa mukaan!

Liitteet

Liite 1 Ohjeet merkkisuorituksen vastaanottajalle

1. KERHOKERTA

Tavoite

Tavoitteena on tutustua toisiin kerholaisiin, laatia kerholle säännöt ja harjoitella unisolmun ja viehesolmun tekemistä. Tutustutaan Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestöön (SVK) ja nuorten harrastemerkkijärjestelmään. Lisäksi valmistetaan omat kalastuspäiväkirjat sekä opitaan tuntemaan alueen yleisimpien kalalajien lain määräämät alamitat.

Tarvittavat välineet ja materiaalit:

- kyniä, paperia, viivoitin, liimaa ja sakset
- maskotti
- siimaa
- kalaopas
- kuvia alueen yleisimmistä kaloista (noin 5 kpl)
- vihkoja (1 kpl/kerholainen)
- kalastusaiheisia lehtiä tai lehtijuttuja.

Aloitus

Tutustuminen

Ohjaajalla on mukanaan maskotti, esimerkiksi pehmolelu, joka kiertää kerholaisten ringissä seuraavilla säännöillä:

1. Jokainen kerholainen keksii maskotille nimen (ei sama kuin muiden keksimät).
2. Jokainen esittelee itsensä maskotille mahdollisimman uskottavasti (*Iltaa, minun nimeni on Matti Möttönen*).
3. Jokainen kertoo kolme valinnaista asiaa itsestään.

Kerhon säännöt

Kerholaiset keskustelevat yhdessä kerhon säännöistä. Yksi kerholainen kirjoittaa säännöt ylös taululle tai paperille. Säännöt voivat olla esimerkiksi seuraavat:

- kunnioitamme luontoa
- kuuntelemme ohjaajaa ja muita kerholaisia
- olemme aktiivisia
- jne.

Teema

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ja nuorten harrastemerkkijärjestelmä

Ohjaaja kertoo kerholaisille Suomen Vapaa-ajankalastajien toiminnasta ja seuraan kuulumisen mahdollisuuksista. Hän tutus-

tuttaa kerholaiset SVK:n nuorten harrastemerkkijärjestelmään ja kertoo myös, että kerhokertojen aikana käydään läpi pronssisen ja hopeisen ansiomerkin suorittamiseen vaadittavat taidot ja tiedot. Jos yksi tai useampi kerholainen haluaa, viimeisellä kerhokerralla kutsutaan paikalle SVK:hon kuuluvan seuran jäsen, joka valvoo pronssisen ja/tai hopeisen ansiomerkin suorituksen. Kun kerholainen on keskusjärjestöön kuuluvan seuran jäsen, hän voi suorittaa SVK:n ansiomerkkejä.

Solmujen teko

Kalastajan ei tarvitse opetella kaikkia mahdollisia solmuja, vaan muutamalla hyvällä yleissolmulla pärjää monissa tilanteissa. Ohjaaja näyttää, miten unisolmu ja viehesolmu tehdään. Kerholaiset harjoittelevat solmujen tekemistä ohjaajan avustuksella. Solmujen teossa auttaa internetsivu www.animatedknots.com, jossa solmujen teon näkee animaationa. Unisolmun solmimisen näkee sivulla www.animatedknots.com/uniknot. Kerholaiset voivat kerrata ja harjoitella solmujen tekoa myös myöhemmillä kerhokerroilla, jos aikaa jää.

Kalalajit

Suomessa on tavattu yhteensä 100 kalalajia. Vakituisesti Suomea asuttaa 70 kalalajia, joista 20 jokaisen on melko helppo saada pyydettyä.

Ohjaajalla on mukanaan kuvia alueella tavattavista yleisimmistä kaloista. Kerholaiset opettelevat tunnistamaan eri lajeja tutkimalla niiden tuntomerkkejä. Ohjaaja kertoo myös alueen yleisimpien kalalajien lain määräämät alamitat. Kerholaiset voivat keskustella, mitä kaloja ovat saaneet, jos ovat aikaisemmin kalastaneet.

Lopetus

Kalastuspäiväkirja

Kerholaiset valmistavat vihkoista omat kalastuspäiväkirjat ohjaajan avulla. Kalastuspäiväkirja on hauska tapa seurata omaa kalastustaan. Vihkoon voi kirjata havaintojaan kaloista ja omia ajatuksiaan kalastuksesta. Siihen voi kerätä valokuvia ja tietoja kaloista ja siitä voi rakentaa monipuolisen tietopakettin.

Vihkoon voi tehdä myös kannet ja liimata erilaisia kuvia ja juttuja oman mielen mukaan. Jos kalastuspäiväkirjan tekeminen jää kesken kerhossa, sen voi tehdä kotona loppuun.

Kalastuspäiväkirja

KALASTUSPAIKKA:			
PÄIVÄMÄÄRÄ:	WELLO:		
SÄÄ:	ILMAN LÄMPÖTILA:		
KALAKAVERIT:			
KALALA:	PITUUS:	WELLO:	SÄÄ:
OMAT MUISTINPÄIVÖT:			

Tehtävänäsi on tehdä kalastuspäiväkirja, johon merkitään havaintoja luonnosta sekä kaloista, mutta yhtä hyvin myös omia ajatuksia ja tunnelmia. Halutessasi voit elävöittää päiväkirjaa muun muassa valokuvilla, piirustuksilla, kuvilla ja lehtileikkeillä. Pikkuhiljaa päiväkirjastasi alkaa muodostua upea tietopaketti kalastuksesta.

Tarvikkeet:

vihko, kynä, lämpömittari ilman (ja veden) lämpötilan mittaamiseen, kello, mittanauha tai viivoitin kalojen mittaamiseen, (vaaka kalojen punnitsemiseen)

Tee näin:

1. Tee vihkoon taulukko, johon sijoitat muistiin pantavat tiedot esimerkiksi seuraavan mallin mukaan. Voit toki halutessasi tehdä ihan oman näköisesi taulukon. Merkittävää tietoa ovat kalastuspaikka, päivämäärä, kalaretken kellonaika, kalaretken aikana vallinnut sää, mukana olleet kalakaverit ja ilmanlämpötila. Lisäksi merkataan saaliiksi saatujen kalojen laji, pituus, kalastusväline, jolla saalis on saatu, tarkempi kalastuspaikka, kellonaika ja sää juuri saaliin saannin aikana. Jätä tilaa myös muistiinpanoille, ajatuksillesi ja tunnelmillesi. Voit halutessasi tehdä taulukkoon kohdan myös esimerkiksi veden lämpötilalle, tuulen suunnalle, veden värille ja korkeudelle.
2. Voit myös elävöittää päiväkirjaasi esimerkiksi erilaisin valokuvin tai lehtileikkein. Halutessasi voit tehdä päiväkirjastasi oman näköisesi koristelemalla kannet.
3. Ohjaajan kuittausta ja palautetta pyytäessäsi muistathan näyttää myös päiväkirjasi.

Pohdittavaksi:

Mitä hyötyä kalastuspäiväkirjasta voi olla?

Tekijän nimi:

Päiväys:

Ohjaajan kuittaus:

Palautetta ohjaajalta:

Olen saanut suullista palautetta:

2. KERHOKERTA

Tavoite

Tavoitteena on valmistaa omat onget. Lisäksi perehdytään jokamiehenoikeuksiin, turvalliseen kalastamiseen ja vesillä olemiseen.

Tarvittavat välineet ja materiaalit:

- onkivapoja (lasikuitu tai puu)
- siimaa
- kohoja
- halkaistuja painoja
- koukkuja
- pihdit
- sakset.

Aloitus

Kerholaiset esittelevät valmistamansa kalastuspäiväkirjat toisilleen. Onko kalastuspäiväkirjaan tullut merkintöjä edellisen kerhokerran jälkeen?

Teema

Onkien valmistaminen

Kerholaiset valmistavat omat onget ohjaajan avustuksella. Ohjaaja näyttää mallia ja opastaa kerholaisia.

Jokamiehenoikeudet

Kerholaiset keskustelevat ohjaajan johdolla jokamiehenoikeuksista. Jokamiehenoikeudet lyhyesti:

Saat

- liikkua jalan, hiihtäen tai pyöräillen luonnossa muualla kuin pihamaalla sekä muilla kuin sellaisilla pelloilla, niityillä tai istutuksilla, jotka voivat vahingoittaa kulkemisesta
- oleskella tilapäisesti alueilla, missä liikkuminenkin on sallittua.
- poimia luonnonmarjoja, sieniä ja kukkia
- onkia ja pilkkiä
- veneillä, uida ja peseytyä vesistöissä
- kulkea jäällä.

Et saa

- aiheuttaa häiriötä tai haittaa toisille
- häiritä tai vahingoittaa lintujen pesiä ja poikasia
- häiritä poroja ja riistaeläimiä
- kaataa tai vahingoittaa kasvavia puita, ottaa kuivunutta tai kaatunutta puuta, varpuja, sammalta tms. toisen maalta
- tehdä avotulta toisen maalle ilman pakottavaa tarvetta
- häiritä kotirauhaa esimerkiksi leirytyksellä liian lähelle asumuksia tai meluamalla
- roskata ympäristöä
- ajaa moottoriajoneuvolla maastossa ilman maanomistajan lupaa
- kalastaa ja metsästää ilman asianomaisia lupia.

Lopetus

Turvallisesti vesillä ja rannalla

Turvallisuudesta on tärkeä huolehtia kalastaessa. Kerholaiset keskustelevat ohjaajan johdolla siitä, miten turvallisuudesta huolehditaan vesillä ja rannalla. Yksi kerholainen voi kirjata turvallisen kalastamisen säännöt ylös paperille.

Ohjaaja muistuttaa, että kerholaiset ottavat onget ja kalastuspäiväkirjat mukaan seuraavalla kerralla.

Tee oma onki

Viehesolmu

Tekijän nimi:

Päiväys:

Ohjaajan kuittaus:

Palautetta ohjaajalta:

Olen saanut suullista palautetta:

Perusonkia myydään muun muassa tavallisissa kaupoissa ja huoltoasemilla. Tosi kalastaja valmistaa itse onkensa, jota voi ylpeänä esitellä kalakavereille. Tässä tehtävässä valmistat ongen kalareissuja varten.

Tarvikkeet:

onkivapa (esimerkiksi lasikuituinen teleskooppivapa), siimaa, koho, halkaistu paino/painoja, koukku, pihdit

Tee näin:

1. Ota siimaa reilun onkivavan mittainen pätkä, jonka kiinnität onkivavan kärkirenkaaseen viehesolmulla (katso kuva).
2. Pujota siima kohon läpi menevästä reiästä ja lukitse koho paikoilleen työntämällä tikku kohossa olevaan reikään. Ole tarkkana, jotta koho tulee oikeinpäin. Tikun irrottamalla saat liikutettua kohoa oikeaan kohtaan aina tarpeen mukaan.
3. Kiinnitä koukku viehesolmulla siimaan (katso kuva). Koukkuja valitessa tulee muistaa valita sopivan kokoinen koukku ongittavien kalojen mukaan. Liian isokokoisia koukkuja tulisi välttää, jotta kala tarttuisi hyvin. Nykyaikaiset koukut ovat erittäin teräviä, ja niiden kanssa tulee olla varovainen.
4. Lopuksi siimaan kiinnitetään koukun ja kohon väliin paino tai painot. Halkaistu paino puristetaan pihdeillä kiinni siimaan. Paras tulos saadaan käyttämällä yhden ison painon sijasta muutamaa pientä painoa jonona noin viiden sentin välein. Ongittaessa kohosta tulee näkyä veden pinnalla vain "antenni" tai vähän kohon lakkia.
5. Halutessasi voit kiertää eristysnauhaa tai kangasteippiä muutaman kierroksen onkivavan tyviosaan. Siihen voi kiinnittää myös koukun siksi aikaa kun onkea ei käytetä.

Pohdittavaksi:

1. Kuinka monta lyijypainoa laitoit siimaasi? Mikä on niiden tehtävä?
2. Täytä seuraava taulukko ja laske tekemällesi ongelle hinta.
Onkivapa maksoi _____ euroa.
Siima maksoi _____ euroa.
Koho maksoi _____ euroa.
Koukku maksoi _____ euroa.
Halkaistu lyijypaino/-painot maksoi _____ euroa.
Onki tuli maksamaan yhteensä _____ euroa.

3. KERHOKERTA

Tavoite

Tavoitteena on tutustua erilaisiin kalastusvälineisiin ja -menetelmiin sekä Suomen kalastuslupajärjestelmään. Ongitaan omilla ongilla, kokeillaan heittokalastusta ja mahdollisuuksien mukaan vetouistelua ja perhokalastusta. Lisäksi opitaan kalan alkukäsittely.

Tarvittavat välineet ja materiaalit:

- erilaisia kalastusvälineitä ja -tarvikkeita
- infoa kalastusluvista
- omatekemät onget
- syöttejä onkimiseen (matoja, maissinjyviä, leipää)
- puukko
- kalantainnuttaja
- lämpömittari ilman ja veden mittaamiseen
- mittanauha tai viivoitin
- kalavaaka.

Aloitus

Kerholaiset saavat kertoa omista kalastuskokemuksistaan. Mitä kaloja kerholaiset ovat aikaisemmin saaneet ja millä tavoilla?

Teema

Suomen kalastuslupajärjestelmä

Ohjaaja kertoo mitä velvollisuuksia kalastajalle kuuluu. Hän käy pääpiirteittäin läpi kalastukseen tarvittavat maksut ja luvat. Tietoa kalastuslupajärjestelmästä löytyy Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön internetsivuilta www.vapaa-ajankalastaja.fi.

Erilaiset kalastusvälineet ja -menetelmät

Ohjaaja esittelee kerholaisille erilaisia kalastusvälineitä ja -tarvikkeita. Mitä välineitä kerholaiset tietävät ennestään? Ohjaaja kertoo heittokalastuksesta, vetouistelusta ja perhokalastuksesta. Kerholaiset kokeilevat omia onkia on ja mahdollisuuksien mukaan myös heittokalastusta, vetouistelua tai perhokalastusta. Ohjaaja opettaa tekniikkaa ja neuvoo kerholaisia.

Kalan alkukäsittely:

Kun ensimmäinen kala saadaan pyydettyä, ohjaaja näyttää miten kala otetaan koukusta pois ja tainnutetaan välittömästi aiheuttamatta turhaa kärsimystä kalalle. Lisäksi hän näyttää kalan verestyksen ja kertoo miksi se on tärkeää. Seuraavaksi ohjaaja näyttää miten kala perataan ja opastaa kerholaisille turvalliset toimintatavat. Mahdollisuuksien mukaan kerholaiset voivat halutessaan kokeilla itse kalan perkausta.

Lopetus

Kerholaiset vertailevat saalista (jos sitä saatiin) ja tunnistavat pyydettyt kalat ohjaajan avulla. He miettivät yhdessä mihin tarkoitukseen pyydettyjä kaloja voi käyttää. Kerholaiset voivat kirjoittaa saaliista tiedot myös kalastuspäiväkirjoihin.

Kuinka käsitellä kalaa oikein

Jotta kala säilyisi hyvälaatuisena aina sen valmistamiseen saakka, täytyy heti pyytämisen jälkeen tehdä muutamia toimenpiteitä. Oikeaoppinen tainnutus takaa myös sen, ettei kala kärsi turhaan.

Tarvikkeet:

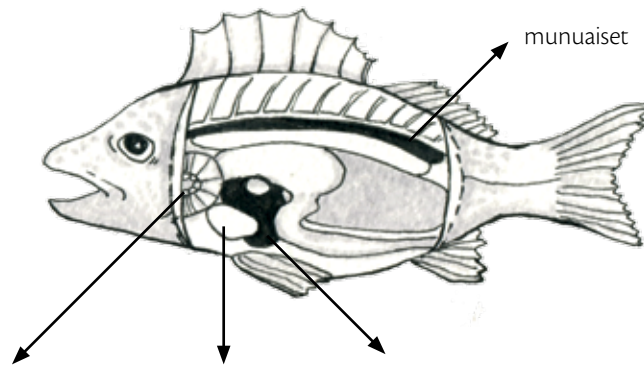
kalantainnuttaja, puukko, vastapyydetty kala, ämpäri, kylmää vettä

Tee näin:

1. Tainnuta! Tainnuta isompi saaliskala välittömästi vedestä noston jälkeen napakalla iskulla silmien taakse.
2. Verestä! Vedä puukolla kidusten takaa kurkku auki, jolloin veri valuu ulos kalan kuldoksista. Toimenpide parantaa kalan säilyvyyttä, makua ja ulkonäköä.
3. Perkaa! Suomusta kala tarpeen vaatiessa. Viillä sitten kalan vatsa auki kiduksista peräaukkoon päin. Älä kuitenkaan työnnä veistä liian syvälle. Poista sisälmykset ja kaavi pois munuaiset. Huuhtele kala ja poista kidukset, joissa bakteerit viihtyvät. Mitä lämpimämpi ilma, sitä nopeammin kalan käsittely ja jäähditys on tehtävä.
4. Jäähdytä! Jäähdytä kala esimerkiksi kylmässä vedessä. Paras lämpötila on +1 °C.
5. Tutki perkaamasi kalan sisäelimiä ja yritä tunnistaa ne. Apuna voit käyttää kirjoja.

Pohdittavaksi:

1. Mikä oli vaikeinta kalan käsittelyssä? Miksi?
2. Mitä aiot valmistaa perkaamastasi kalasta?
3. Kirjoita seuraavat kalan sisäelimet (kidukset, sydän, maksa, ruoansulatuskanava) oikeille paikoilleen alla olevaan piirroksen.

Tekijän nimi:

Päiväys:

Ohjaajan kuittaus:

Palautetta ohjaajalta:

Olen saanut suullista palautetta:

4. KERHOKERTA

TAVOITE

Tavoitteena on oppia valmistamaan jokin kalastusväline, kuten lusikkauistin tai perho. Lisäksi jatketaan tutustumista eri kalastusmenetelmiin, kuten pilkkimiseen ja verkko- ja katiskakalastukseen.

TARVITTAVAT VÄLINEET JA MATERIAALIT:

- materiaaleja kalastusvälineen valmistukseen
- kalastusvälineitä tarpeen mukaan (pilkkimiseen, verkkokalastukseen)
- siimaa
- sakset.

ALOITUS

Solmujen kertaus

Muistavatko kerholaiset vielä, miten unisolmu ja viehesolmu tehdään? Kerholaiset kertaavat solmujen tekoa ohjaajan opastuksella.

TEEMA

Kalastusvälineen valmistus

Kerholaiset valmistavat mahdollisuuksien ja mielenkiinnon mukaan ohjaajan opastuksella jonkin kalastusvälineen, kuten perhon, värikoukun, vaapun, pilkin tai lusikkauistimen. Esimerkiksi lusikkauistimen tekoon auttaa TOP-tehtävä *Uistin lusikasta*. Ohjaaja näyttää mallia ja neuvoo kerholaisia.

Kalastustavat

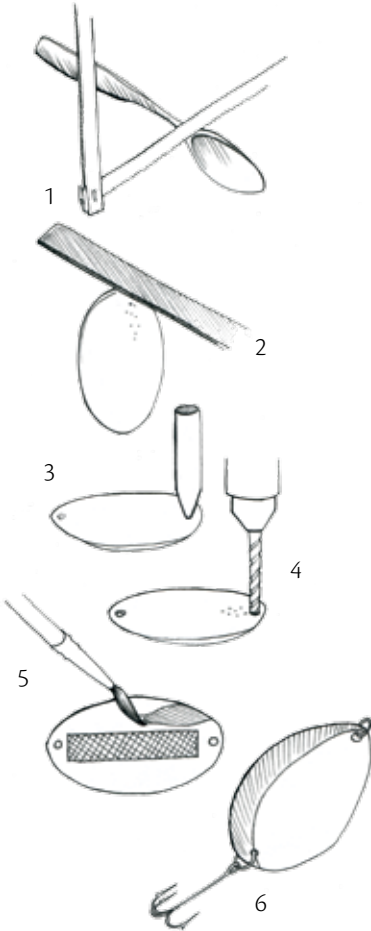
Ohjaaja kertoo lisää eri kalastusmuodoista. Tällä kertaa aiheina voivat olla muun muassa pilkkiminen, verkkokalastus ja katiskakalastus.

LOPETUS

Kala-alias

Ohjaajalla on lappuja, joissa jokaisessa lukee yksi kaloihin liittyvä sana, esimerkiksi kalalaji tai kalastusväline. Kerholaiset muodostavat parit, ja ohjaaja määrittelee ajan, jonka kuluessa toinen parista selittää toiselle niin monta sanaa kuin ehtii, ilman että käyttää lopussa olevaa sanaa selityksessä. Määräajan jälkeen lasketaan, kuinka monta sanaa pari sai toiselle selitettyä niin, että toinen arvasi oikein. Tämän jälkeen vaihdetaan osia.

Uistin lusikasta

Arvaatko, mistä lusikkaustin on saanut nimensä? Lusikkaustimia on erimallisia, -värisiä ja -painoisia. Toiset uistimet liikkuvat pienin ja nopein liikkein, toiset suurin ja hitain. Pienet ja painavat uistimet uivat syvällä vedessä, kun taas leveät ja kevyet sopivat matalassa vedessä käytettäväksi. Pieniä ja painavia lusikkaustimia on helppo heittää, kun taas leveitä ja kevyitä hieman hankalampi.

Lusikkaustimia saa ostaa kaupasta, mutta näppärsorminen kalastaja tekee itse omat uistimensa. Tässä tehtävässä teet oman uistimesi, tietysti lusikasta!

Tarvikkeet:

tarpeeton lusikka, leikareita, jousirenkaita, kolmihaarakoukkuja, (heijastinteippiä, ei-vesiliukoinen tussi kuviointiin), rautasaha, viila, pistepuikko, pora

Tee näin:

1. Katkaise lusikan varsi sahalla. Voit tehdä uistimen sekä lusikasta että lusikan varresta (kuva 1).
2. Viilaa terävät reunat pois (kuva 2).
3. Merkitse reikien paikat pistepuikolla (kuva 3) ja poraa reiät jousirenkaille (kuva 4). Sovita reiät jousirenkaiden mukaan, sillä renkaiden tulee taipua hyvin, jotta kala ei pääse vääntäytymään irti.
4. Kiinnitä jousirenkaat, leikari ja kolmihaarakoukku (kuva 5). Yleensä kolmihaarakoukku kiinnitetään lusikan paksumpaan päähän, mutta voit kokeilla myös ohuempaa päätä.
5. Halutessasi voit maalata tai piirtää uistimeen erilaisia kuvioita tai liimata heijastinteippiä (kuva 6).
6. Lähde kalaan ja kokeile, miten uistin ui.

Muistiinpanot:

1. Mihin lusikkaustimen teho perustuu? Pohdi ja selvitä.

Tekijän nimi:

Päiväys:

Ohjaajan kuittaus:

Palautetta ohjaajalta:

Olen saanut suullista palautetta:

5. KERHOKERTA

Tavoite

Tavoitteena on kalastaa jollain aikaisemmalla kerhokerralla opitulla kalastustavalla. Lisäksi opitaan, miten pyydetty kala vapautetaan oikealla tavalla takaisin kasvamaan.

Tarvittavat välineet ja materiaalit:

- kalapelikortit / kalojen kuvia
- kalastusvälineitä mahdollisuuksien mukaan.

Aloitus

Mikä kala puuttuu? -peli

Ohjaajalla on kalapelikortteja tai kalojen kuvia. Kerholaiset katsovat kuvia hetken ja poistuvat sitten sivummalle tai sulkevat silmänsä. Ohjaaja ottaa yhden kortin joukosta pois. Kerholaisen on tarkoitus muistaa, mikä kalakortti joukosta puuttuu. Kerholaiset voivat myös kilpailla, kuka muistaa eniten kalalajeja siten. Ohjaaja ottaa aikaa minuutin ajan, ja kerholaiset kirjaavat niin paljon kalalajeja paperille kuin siinä ajassa muistavat.

Teema

Kalastetaan yhdessä

Kerholaiset lähtevät kalastamaan ohjaajan johdolla. Valitaan yksi tai useampia kalastustapoja, joihin on tutustuttu aikaisemmillä kerhokerroilla.

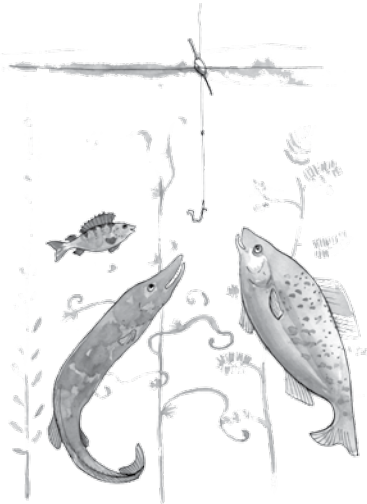
Kalan vapauttaminen

Monet kalastavat kalastuksen tuoman ilon ja kalavesillä saatujen luontokokemusten vuoksi. Yhä useampi vapauttaakin osan tai kaikki kalansa takaisin kasvamaan ja tuo mieluummin saaliin kotiin valokuvien muodossa. Jotta kala olisi vapauttamisen jälkeen hyvässä ja elinvoimaisessa kunnossa, on kalamiehen osattava toimia oikein. Ohjaaja kertoo oikeaoppisesta kalan vapauttamisesta ja näyttää, miten se tehdään. Ohjaajan kannattaa tutustua kalan vapauttamiseen liittyviin ohjeisiin internetsivulla www.vapaa-ajankalastaja.fi.

Lopetus

Kerholaiset keskustelevat yhdessä kalastuskokemuksista. Mikä on tuntunut kerholaisista mukavimmalta kalastustavalta? Miten sai parhaiten kalaa? Mitä kalastustapoja kerholaiset aikovat vielä kokeilla?

Erilaisia tapoja kalastaa

Joka poika ja tyttö tietää, mitä on onkiminen. Kenties pilkkiminenkin on tuttua puuhaa. Useimmat tietävät, miltä heitto- tai perhokalastus näyttää, ja osa on varmasti kokeillutkin niitä. Myös verkolla tai katiskalla kalastaminen saattavat olla tuttuja juttuja.

Mutta kuinka moni tietää, miten mateita pilkitään tai kaloja pöntötetään? Miten onnistuu pitkällä siimalla tai syöttikoukulla kalastaminen? Entäs miten kalastetaan rysällä, merralla tai nuotalla? Miten tapahtuu kalojen lippoaminen, hirttäminen tai kolkaaminen? On vielä paljon muitakin oudolta kuulostavia, mutta mielenkiintoisia tapoja narrata kalaa. Tässä tehtävässä tutustut kahteen sinulle tuntemattomaan kalastuksen muotoon.

Tarvikkeet:

kalastusaiheisia kirjoja tai lehtiä, internet, kyniä, vihko tai isoja pahveja, (kuvia ja lehtileikkeitä)

Tee näin:

1. Valitse kaksi kalastustapaa, joista et tiedä mitään.
2. Etsi tietoa haluamastasi lähteestä. Voit myös kysellä tietoja tutuilta kalamiehiltä tai -naisilta.
3. Kirjoita vihkoon tai pahveille selostus molempien kalastustapojen pääperiaatteista.
Esim.
 - Mistä kalastustavassa on kyse ja minkälaisille kaloille se soveltuu?
 - Mitä välineitä tarvitaan ja milloin on paras aika kalastaa?
 - Onko joitain paikkoja tai ajanjaksoja, jolloin kyseisillä tavoilla ei saa kalastaa?
 - Millaisia kalastuslupia tarvitaan?
4. Voit myös piirtää tai liimata kuvia ja näin selventää sekä elävöittää kirjoitelmaasi.
5. Valitse kalastustavoista toinen ja lähde kokeilemaan onneasi.

Muistiinpanot: (kirjoita paperin kääntöpuolelle)

Kuvitellaan, että sinut on palkattu kalastusretkiä järjestävän yrityksen myyntitykiksi. Millaisen kalastusretken järjestäisit

- a) paikallisen ravintolan henkilökunnalle heidän virkistyspäivänään?
- b) ulkomaalaisille turisteille, jotka eivät ole koskaan kalastaneet?
- c) viiden innokkaan kalastajapojan (8–11 v) 4H-kerholle?

Tekijän nimi:

Päiväys:

Ohjaajan kuittaus:

Palautetta ohjaajalta:

Olen saanut suullista palautetta:

Lähde: www.4h.fi/top

6. KERHOKERTA

Tavoite

Tavoitteena on valmistaa ruokaa kalasta.

Tarvittavat välineet ja materiaalit:

- nuotiontekotarvikkeet
- perunoita
- voita
- suolaa
- keppi
- kalaa
- muut ruoan valmistukseen tarvittavat tarvikkeet.

Aloitus

Kerholaiset keskustelevat ohjaajan johdolla kalastuksen merkityksestä. Miksi kalastetaan? Mitä hyötyä kalastustaidoista voi olla?

Teema

Kalasta ruokaa

Mitä kalaruokia kerholaiset ovat aikaisemmin valmistaneet?

Mitkä ovat kerholaisten lempikalaruokia?

Ohjaaja kertoo, miten kala perataan. Kerholaiset voivat halutessaan kokeilla itse kalan perkausta. Kerholaiset valmistavat ohjaajan opastuksella kalasta ruokaa **Herkkuja kalasaaliista** -TOP-tehtävän ohjeiden mukaisesti.

Lopetus

Kerholaiset ja ohjaaja nauttivat itse tehtyä ruokaa. Lopuksi ohjaaja kertoo kerholaisille, että seuraavalla kerhokerralla heidän on halutessaan mahdollista liittyä SVK:n jäsenseuraan ja suorittaa SVK:n pronssinen tai hopeinen ansiomerkki.

Herkkuja kalasaaliista

Itse saalistettua ja valmistettua kalaa ei voita mikään. Valmista toinen tämän tehtävän kalaruokaohjeista. Muista kuitenkin, ettei jokamiehenoikeuksiin kuulu avotulen tekeminen toisen maalle. Nuotion saa tehdä merkitylle nuotiopaikalle, mutta silloinkin on tarkistettava, onko kuivuuden takia annettu metsäpalovaroitus. Jos sopivaa paikkaa nuotiolle ei löydy, niin kotona valmistettu kala maistuu lähes yhtä hyvältä!

TIKKUKALA

Tarvikkeet: kala, suolaa, keppi, puukko

Tee näin:

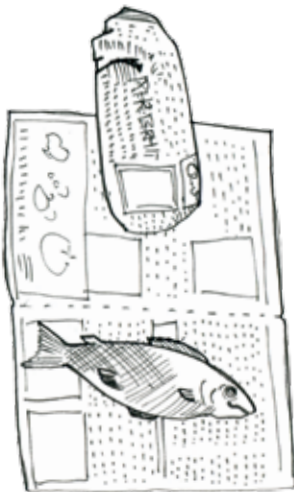
1. Perkaa ja suolaa kala.
2. Veistä tuoreesta puusta keppi, johon ripustat kalan vatsapuoli alaspäin.
3. Paista kalaa noin 30 cm:n etäisyydellä hiilloksesta. Kala on kypsä, kun selkäevä irtoaa helposti, eli noin 15–20 minuutin kuluttua.
4. Jos haluat kalaan kevyen savunmaun, lisää kypsennyksen loppuvaiheessa katajanoksia hiillockseen.

KALAA SANOMALEHDESSÄ

Tarvikkeet: kala, suolaa, voipaperia, sanomalehteä

Tee näin:

1. Perkaa ja suolaa kala.
2. Kääri kala voipaperiin. Kastele sanomalehti. Ota lehdestä pari sivua kerrallaan ja kääri kalan ympäri, kunnes kerroksia on 18 sivun verran.
3. Laita paketti hautumaan hiillockseen noin 15–20 minuutiksi.

EHDOTUS LISUKKEEKSI: HIILLOSPERUNAT

Tarvikkeet: perunoita, voita

Tee näin:

1. Laita suuria perunoita suoraan hiillockseen.
2. Perunat kypsyvät noin 25 minuutissa. Perunat näyttävät pinnasta hiiltyneiltä, mutta sisältä ne ovat pehmeitä.
3. Ota peruna hiillocksesta ja kuori hiiltynyt pinta pois. Halkaise peruna ja lisää nokare voita.

Muistiinpanot (jatka seuraavalle sivulle):

Kalaa kannattaa syödä pari kertaa viikossa. Se on erinomaista ruokaa monestakin syystä. Pohdi syitä ja kirjoita ne muistiinpanoihin.

Tekijän nimi:

Päiväys:

Ohjaajan kuittaus:

Palautetta ohjaajalta:

Olen saanut suullista palautetta:

Lähde: www.4h.fi/top

7. KERHOKERTA

Tavoite

Viimeisellä kerhokerralla on mahdollista suorittaa SVK:n pronssinen tai hopeinen ansiomerkki. Jos yksi tai useampi kerholainen on halukas suorittamaan ansiomerkkin, kutsutaan viimeiselle kerhokerralle SVK:hon kuuluvan seuran jäsen, joka järjestää halukkaalle merkkikokeen. Kerhonohtajan kannattaa varmistaa etukäteen, että SVK:n jäsenseuran edustaja on sellaisesta seurasta, joka ottaa uusia jäseniä. Kun on keskusjärjestöön kuuluvan seuran jäsen, voi suorittaa ansiomerkkejä. Ohjaajan on hyvä myös muistuttaa paikalle tulevaa seuran henkilöä ottamaan liittymiskaavakkeita mukaan. Kerholaiset voivat silloin halutessaan liittyä SVK:n kalastusseuraan ja osallistua merkkikokeeseen. Kerholaisille, jotka eivät osallistu merkkikokeeseen, voidaan kerrata kerhossa opittua pitämällä pieni leikkimielinen kalastuskilpailu ja kala-aiheinen tietokilpailu.

Tarvittavat välineet ja materiaalit:

- merkkikoetta varten: onkien rakentamiseen tarvittavat materiaalit, alueen yleisiä kaloja, kalastusvälineen rakentamiseen tarvittavat materiaalit
- virveleitä
- uistimia
- haaveja
- ämpäreitä
- kalantainuttaja
- puukko
- siimaa
- kalavaaka
- mittanauha
- kyniä
- paperia
- tietokilpailukysymykset ja vastaukset
- palautelaput.

Aloitus

Merkkikokeen ohjeet

SVK:n seuran jäsen ohjeistaa kerholaiset, jotka haluavat suorittaa pronssisen tai hopeisen ansiomerkkin.

Kalatietovisa ja kalastuskisa

Ohjaaja kertoo kalatietovisan ja kalastuskilpailun säännöt kerholaisille, jotka puolestaan osallistuvat kalatietovisaan ja kalastuskilpailuun.

Teema

Vaihtoehto 1 Merkkikoe

Merkkikokeen järjestää SVK:hon kuuluvan seuran aikuinen jäsen. Kerholaiset voivat suorittaa pronssisen tai hopeisen harrastemerkkin. Pronssisen harrastemerkkin tulee olla suoritettuna ennen hopeista harrastemerkkiä. Pronssista ja hopeista ansiomerkkiä ei voi suorittaa samalla kertaa. (Liite 1 Ohjeet merkkisuorituksen vastaanottajalle.)

Vaihtoehto 2 Kalatietovisa ja kalastuskisa

Kalatietovisassa voidaan punnita kerhossa opittua. Kerholaiset vastaavat kala-aiheisiin tietokilpailukysymyksiin. Ohjaaja toimii kalatietovisan tuomarina, kysyy kysymykset ja tarkistaa vastaukset. Päätteeksi ohjaaja käy läpi kysymysten oikeat vastaukset. Järjestetään pieni kalastuskisa. Kalastustavaksi voidaan ottaa heittokalastus. Kilpailijat voivat kokeilla erilaisia paikkoja ja syöttejä määrätyn ajan, ja kilpailun lopuksi saaliit punnitaan. Voidaan kilpailla, kuka saa suurimman kalan, eniten kaloja ja kenen saalis painaa eniten.

Lopetus

Lopuksi ohjaaja kertoo merkkikokeen, kalatietovisan ja kalastuskisan tulokset. Ohjaaja jakaa kerholaisille palautelomakkeet, jotka kerholaiset täyttävät.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön ohjeet merkkisuorituksen vastaanottajalle

SVK, Nuorten harrastemerkkijärjestelmä

Harrastemerkkijärjestelmä tuo uutta sisältöä kalakerhojen nuorten toimintaan. Samalla se motivoi uusia nuoria liittymään kalastusseuroihin ja sitouttaa jo jäsenenä olevia nuoria kalakerhon toimintaan.

Merkkikokeita voidaan suorittaa lähes kaikenlaisissa tilaisuuksissa. Kokeen suorittaminen sopii erityisen hyvin seuran kalakerhon, leirin tai toimintapäivän yhteyteen. Merkkikokeen harjoittelusta saadaan lisäksi kivaa tekemistä seuran nuorisotahtumiin. Kokeessa nuori osoittaa taitonsa tekemällä vaaditut asiat sekä vastamaalla tietoja mittaaviin kysymyksiin suullisesti tai kirjallisesti harrastemerkkilomakkeelle.

Hyväksytyen kokeen jälkeen järjestäjä on oikeutettu tilaamaan nuorelle tason mukaisen harrastemerkin sekä diplomin. Merkkikokeen suorituslomake tulee postittaa samassa yhteydessä keskusjärjestölle. Merkki ja diplomi maksavat 2€/kpl (omakustannehinta). Tilauksen yhteydessä tarvitsee ilmoittaa keskusjärjestölle nuoren nimi, syntymäaika, seura ja kokeen suorittamispäivämäärä. Tilaus suoritetaan keskusjärjestön toimistolta.

Harrastemerkin sekä diplomin luovutus sopii hyvin kerhojen päättötalaisuuksiin tai seuran kokouksiin/juhlien yhteyteen. Erityisen hyvästä perustelusta keskusjärjestö voi toimittaa seuralle jo ennen kokeen järjestämistä harrastemerkin ja diplomin, jotka saa luovuttaa vasta HYVÄKSYTYN kokeen jälkeen. Keskusjärjestön harrastemerkki voidaan myöntää vain Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön jäsenseuraan kuuluvalla nuorelle. Seuraan kuulumattomat nuoret voivat suorittaa merkin, mutta heitä ei voida palkita harrastemerkillä ja diplomilla.

Merkkijärjestelmä on kolmiportainen ja alemman tason merkki tulee aina olla suoritettuna ennen seuraavaa tasoa. Merkkijärjestelmä on alle 18-vuotiaille (tai samana vuonna 18 täyttävälle) nuorille.

Merkkien suoritus ja näytön vastaanotto

1. PRONSSINEN HARRASTEMERKKI

Merkkikokeen voi vastaanottaa aikuinen seuran jäsen tai piiri/keskusjärjestön toimija.

1. Nuoren tulee kuulua johonkin SVK:n jäsenseuraan.
2. Merkin suorittaja voi rakentaa onkilaitteen annetuista tai omista tarvikkeistaan. Hänen tulee osata rakentaa onkilaite, jossa on koukku, painotus sekä koho, joka kelluu pystyssä tai siten, että vain antenni näkyy.
3. Kalankäsittelytaitojen osaamisen arviointiin tarvitaan kala, jolla nuori osoittaa taidot. Hänen tulee osata alkukäsittely; tainnutus ja verestys. Allergikoille riittää, kun he osaavat kertoa vaadittavat työvaiheet.
4. Osata tehdä siimaan tai naruun unisolmu sekä viehesolmu.
5. Kalantunnistus oikeista kaloista tai kalojen kuvista.

2. HOPEINEN HARRASTEMERKKI

Merkkikokeen voi vastaanottaa aikuinen seuran jäsen tai piiri/keskusjärjestön toimija.

1. Tulee olla osoittanut aktiivisuutta seuran toiminnassa ja osallistunut vähintään 5 tapahtumaan ja ollut jäsenenä seurassa vähintään 1 vuoden. Tapahtumat voivat olla esimerkiksi kokouksia, leirejä, kerhoiltoja tai mitä vain seuran/piirin/keskusjärjestön organisoimia tapahtumia.
2. Tulee osata rakentaa kalastusväline/viehe (perho, värikkoukku, vaappu, pilkki, lusikkauistin/lippa tai muu vastaava). Nuori rakentaa käytännössä kyseisen kalastusvälineen osana koenäyttöä. Mikäli aika estää työn tekemisen loppuun voi nuori esitellä tarvittavat työvaiheet kalastusvälineen valmiiksi saamiseksi.
3. Hallita hyvät kalankäsittelytaidot (hyvä alkukäsittely sekä perkaus). Nuoren tulee osata tainnuttaa ja verestää kala sekä osata sen perkaaminen. Allergikoille riittää, kun he osaavat kertoa vaadittavat työvaiheet.
4. Osata maamme kalastuslupakäytäntö (nuoret, aikuiset sekä yli 65-vuotiaiden luvat).
5. Tulee tuntea alueen yleisimpien kalalajien lain määräämät alamitat. Alueen yleisimmillä kaloilla tarkoitetaan seuran alueen pääasiallisia kalastuksen kohteena olevia kaloja, joille laki määrää alamitat. Mikäli kalastusalue tai -viranomai-

nen on muuttanut alamittaa, niin sitä ei tarvitse tietää.
Kokeen järjestäjä kertoo voimassa olevat alमितat.

3. KULTAINEN HARRASTEMERKKI

Merkkikokeen voi vastaanottaa seuran tai piirin jäsen, joka on osallistunut keskusjärjestön nuoriso-ohjaaja koulutukseen. Merkkisuorituksen voi vastaanottaa myös järjestön työntekijä.

1. Ollut jäsenenä vähintään 3 vuotta seurassa. Jäsenenä järjestössä eli ei välttämättä kyseisen seuran jäsenenä.
2. Vuoden toimintaa nuorten toiminnan ohjaajana tai jäsenenä seuran toimikunnassa tai Nuori Vetäjä-koulutuksen suorittamista.
3. Tulee osata veneilyyn liittyvät perustaidot (kardinaalimerkit ja rekisteröidyn veneen turvavarusteet).
4. Tulee tuntea Suomen yleisimmät kalalajit ja kalan rakenne. Kaloja tulee tunnistaa 20-30 eri lajia ja tunnistaa myös yleisimpien särkikaloiden ja lohikaloiden erot. Esimerkiksi erottaa taimen lohesta tai tunnistaa lahna, sulkava ja pasuri. Koe voidaan suorittaa oikeista kaloista tai kalojen kuvista.
5. Tulee tuntea taimenen, lohen, harjuksen ja ravun rauhoitusajat.

Hopeisen ja kultaisen merkin suorittamisen välissä tulee olla vähintään 1 vuosi. Pronssisen ja hopeisen merkin suorittamisen väliä ei ole määrätty. Kokeita ei kuitenkaan voi suorittaa yhdellä kertaa.

- harkinta
- harjaannus
- hyvyys
- hyvinvointi

4H-teemakerho on lasten ja nuorten ohjattua pienryhmätoimintaa. Teemakerho keskittyy yhteen aihepiiriin. Kerho kokoontuu vähintään 6 kertaa yhden aihepiirin tiimoilta. Yksi kerhokerta kestää 2 tuntia.

4H-kerhot ovat avoinna kaikille 6–18-vuotiaille lapsille ja nuorille. 4H-järjestön uudet jäsenet aloittavat usein harrastuksensa juuri 4H-kerhoista. Suomessa toimii tällä hetkellä noin 3000 kerhoa.

4H-harrastuksessa lapsi ja nuori kasvaa kohti vastuullista ja yritteliästä aikuisuutta. Lapsen ja nuoren kehitysvaiheet huomioon ottavassa toiminnassa opitaan itse tekemällä.

4H-kerhossa omaksutaan käytännön taitoja ja tietoja koulutetun ohjaajan tuella. 4H-koulutukset ja -kurssit syventävät nuoren osaamista. Toiminnassa saadaan valmiuksia yrittäjyyteen ja työelämään.

www.4H.fi